

GAZETA TRANSILVANIEI

PROPRIETARĂ: ASOCIAȚIUNEA „ASTRA” BRAȘOV
Apare de două ori pe săptămână prin îngrijirea
unui comitet de redacție.
Atelierele tipografiei „Astra” Tf. 1102.
Pagini 4-6-8 Lei 3.

STEAG RIDICAT LA
1838

GILBARITIU ȘI SFINȚIT DE LUPTLE PURTATE SUB CUTELE LUI
DE ATĂȚIA URMAȘI, ÎN FRUNTE CU MUREȘENII

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BRAȘOV.
B-dul REGELE FERDINAND Nr. 12 Tf. 1513
Abonamentul anual lei 300 Autorități și Societăți lei 600
Anunțuri și reclame după tarif.

Nr. 69 Inreg. Trib. Brașov S. II No. G. II. 71/942

6 Septembrie 1942

Anul 105

Colecta pentru ostași

de V. Branisce

Ultimele zile ale lunii August au fost închinare colectării de îmbrăcăminte pentru ostașii țării, care și-au lăsat pe cei dragi, avutul și rostul tihnit de acasă și au plecat să apere hotarele fărmăitate.

Suntem în prag de iarnă. Ca mâne viscolul răscolitor, adus din stepele răsăritene, va ridica mormane uriașe de nămeți în calea ostașilor, stăvilindu-le elanul. În curând, răsufierea, prefăcută în țurțuri, li se va lipi de haina scortoasă și degetele învinețite vor amorți pe trăgaciul armei.

Cu gândul la ei, la cei plecați pe drumul aspru al războiului, s'au deschis lăzi și dulapuri, s'au răscolit obiecte dragi, s'au împletit atâtea lucruri în nenumărate cămine de pe tot cuprinsul țării. Toate acestea pentru ostașii noștri.

Nu va trece mult timp și rezultatul acestei nobile inițiative va fi dat în vileag. Până atunci cred însă că este bine să facem anumite constatări, să fixăm anumite adevăruri veșnice.

Ca și în biblica cutie a milei s'au adunat și de astădată daniile fariseilor alături de obolul curat al văduvei.

Se vede că după aproape două mii de ani pilda Noului Testament a rămas atât de vie și adevărată, încât evenimentele n'au putut să o întunece cu nimic.

Zile de-a-rândul inimi caritabile au bătut din poartă în poartă și au cerut contribuția tuturor. N'a rămas nimeni uitat. Fiecăruia i s'a cerut obolul.

Dar câtă deosebire în felul cum s'au făcut aceste daruri. Unii au aruncat un prisos, alții au dăruit, binecuvântând. În casa săracă, în casa cu copii mulți, cu nevoi multe și nesatisfăcute, în cartiere nevoiașe și muncitorești, unde femeia a rupt, poate, dela gura copiilor flămânzi o bucătică de hrană, ziua ostașului a fost o adevărată sărbătoare. N'a rămas casă, n'a rămas familie fără să fi dăruit ceva.

În schimb, am văzut persoane, ce locuiesc în hoteluri scumpe și cheltuiesc mii de lei pe zi pentru propriile interese — sunt venite doar pentru aer la Brașov — refuzând orice obol, pe motiv că nu aveau ce da. De asemenea, bărbați necăsătoriți, rămași la vatră în interes de serviciu, s'au crezut scutiți de această obligație națională.

Și când te gândești că fiecare dar poate scăpa dela moarte o vieță de om!

Din lumea largă

Pământ distribuit țăranelor ucrainieni harnici

De curând a avut loc distribuția de pământ în jurul gospodăriilor acordată unui număr de 1844 țărani harnici din sectorul Kiev. În cursul unei ședințe solemne, 50 de reprezentanți ai acestora au luat parte la actul primirii pământului suplimentar de cultură, în deplină proprietate și scutit de impozite.

Cultura plantelor oleaginoase în guvernământul general

În vederea aprovizionării Guvernământului General cu grăsimile alimentare necesare, suprafața cultivată cu plante oleaginoase a fost mărită la 35.000 hectare. Această suprafață se împarte pe districte, astfel: Cracovia 5000, Galiția 8000, Lublin 11000 Radon 5000, Varșovia 6000 hectare. (ESS).

Conductă de apă din timpul Romanilor

În apropiere de Colonia a fost descoperit cu ocazia unor lucrări un canal acoperit care, după constatările Institutului pentru preistorie dela Universitatea din Colonia, este o parte a unei conducte de apă din timpul Romanilor.

Expoziția anti-bolșevică din Franța

Expoziția „Bolșevismul împotriva Europei”, care are loc la Paris, se bucură de un interes deosebit, numărul vizitatorilor urcându-se în trei luni la 370.000. Expoziția va fi prezentată și la Lille, Lyon, Marsilia și Bordeaux.

Citiți

Gazeta Transilvaniei!

„GAZETA TRANSILVANIEI” CRONICA LITERARA

de Aurel Marin

— Urmare. —

Atâtea fragmente din articolele acestui luminat învățator al neamului sunt alese cu grijă și pricepere.

Și, scrie mai departe d-l Axente Banciu: „dușman hotărât al renunțării la întransigența politicii noastre naționale — al transacțiilor oportuniste, primejduitoare ale vigilenței, ale tonicului și elanului luptei pe care trebuia s'o dăm — când a început să se ventileze în unele cercuri ideea abandonării punctului prim din programul național, (autonomia Ardealului) scrie: „când soarta

poporului român din Ungaria va fi asigurată prin legi, pe care și le-ar fi creat singuri, dacă ar fi trăit într'un stat independent, atunci, dar numai atunci, se va putea ridica în parlamentul Ungariei președintele partidului românesc și va declara: „acum lupta noastră pentru libertate, egalitate și frățietate s'a sfârșit. Acum închinăm steagul în numele căruia am purtat-o, fiindcă ne-am făcut altul”.

Dar până atunci: *Sus steagul pe care stă scris: Autonomia Transilvaniei!* Și, mai departe: „cu ocazia înfiin-

țării Episcopiei Greco-Catolice din Hajdudorogh scriind un articol (pe care îl datează din Viena și-l iscălește T. A.), aduce învinuiri directe *diplomației românești*, pentru desinteresarea ei la această lovitură dată bisericii românești și pregătită de zeci de ani de guvernul unguresc, care prin atacuri conștiente, pregătite în ascuns, tinde la *întârzierea desăvârșirii unității noastre culturale*, „destrămând și rupând tot ce ne ține laolaltă”.

„Ne-a surprins — spune Ax. B. — și legea lui Apponyi, ne-a surprins și acest foarte serios și conștiu atac în contra bisericii noastre.

Dar dacă responsabilitatea pentru nepregătirea noastră în fața legii lui Apponyi ne atinge numai pe noi, Românii din Ungaria, atacul cel mai nou, pe care-l încearcă călugării unguri și guvernul unguresc, n'ar fi putut ajunge în stadiul în care se găsește, dacă ar exista într'adevăr acea deplină unitate culturală, spre care năzuim cu toții. Vrem să zicem că diplomația românească ar fi

INSTANTANEE**Matusalem**

L-am botezat așa fiind el părintele întregii colonii de porumbei ce și-au făcut cuibul prin podurile caselor din vecini.

Inainte cu șase ani când m'am mutat în locuința asta nu era decât o pereche: Matusalem acesta cu tovarăsa lui, o porumbiță sură conciată. L-am văzut într-o zi coborând din sbor pe casa de peste drum. Păreau obosiți și speriați. Poate se rătăciseră de undeva, ori au pornit de bună voia lor să întemeieze aci un cămin mai fericit decât cel pe care l-au avut. Era frumoasă porumbița, iar Matusalem, porumbul pestril, părea turnat cu email așa sclipeau penele pe el. Nu cunosc, cum zic, tina ce i-a îndemnat să-și făurească adăpostul aci în preajma mea, a fost un păcat al tinereții, un adult, sau numai o simplă întâmplare, știu însă că an de an familia s'a sporit luând în timpul ultim chiar proporții îngrijorătoare, căci resursele fiind mici în ulița noastră, unde nu mai bate nicio inimă după geamurile îndantelate, bieții porumbei înfometaji dau mereu năvală la fereastra mea. Zădarnic le spun eu că nu sunt bancher, n'am nici acțiuni la „Reșița”, nici proprietarul cutărui bloc nu sunt și caut să le dau sfaturi de abținere, să le povestesc de vremurile grele și de scumpete. Nimic nu ajută. De pe balustrada geamului, ochii lor mici, roșii, mă privesc cu'n fel de reproș când sorb ceaiul dimineața, parcă mi-ar zice: Nu ți-e rușine să mănânci singură și pe noi să ne lași flămânzi?

Atunci nu pot rezista, mă ridic dela masă și împart microscopica bucată de pâine cu ei.

Primăvara și vara până trece luna lui August se țin lanț dragostile pe acoperiș, iar pe urmă sunt invitată să ajut la creșterea numeroaselor serii de puț, care tipă în cuiburi de s'aud până la mine. Și așa îi creștem împreună. Fiecare din acești porumbei are cel puțin o peniță albă moștenită dela Matusalem.

Mica porumbiță conciată s'a prăpădit de mult. Pe Matusalem nu l-am mai văzut cu alta. Singur stătea și deunăzi pe casa din față la soare, ciugulindu-și penițele de sub aripă, când o piatră din praștia unui copil îl doborâ fără de veste. L-am cules de jos cu aripa însângerată.

Acum stă în camera mea, în dosul geamului închis, privind ca un leac îndurerat afară spre strășina plină de soare.

Ecat. Pitiș

Scrisori către și dela Gh. Barițiu

de Candid C. Mușlea

— Urmare —

La 13 Oct. 1875 Alexandru scrie: „Mi-a săltat inima de bucurie cetind în „Foița Predicatorului Săteanului Român” adresa cu care V'a onorat adunarea Asociațiunii noastre“.

În anul următor (6 Iulie 1876), în legătură cu răspunsul primit dela Gheorghe, el zice: „Timpul din ce în ce devine mai critic. Aceasta mi-o spuneți D-Voastră. Desperația domnilor dela putere invoalvă griji grele și satanice în capul lor văzând pus capul pe măsura plină. Articlii ce ies de un timp încoace în Gazeta sunt tot atâtea săgeți infipte în neagra lor inimă. Păziți-Vă, Vă rog, de tentațiunea și cursa indiavolișilor Turci — cum ziceți D-Voastră, netăiași împrejur, ca nu cumva să li se sietescă a-și face cevași vindictă, turcească răzbunare. Eu încă pe la anul 1863 azeam pe domni din Cluj numindu-Vă: az Oláhok Ciceraja“. — Pare că un atarete presimț așa-mi șoptește: va cădea Turcul; după căderea lui va urma la rând Ungurul, cotropit de România și de Serbia, lângă care se vor alătura naționalitățile subjugate. Facă Induratul Dumnezeu ca acolo să se înormanteze supremația unguerească unde a căzut victimă Mihael Eroul prin uelțirile lui Basta. Dar pe hăda de bătrână Austria oare nu o să și-o logodească sie-și Wilhelm bătrânul“?...

Nouă luni mai târziu (20 Febr. 1877), dând fratelui său informațiile cerute în legătură cu pățania nenorocitului preot I. B., el continuă: „Sub sistemul absolutistic și cu deosebire sub sistemul Guvernului de acuma, năpădind satele poporul cel ales al lui Dumnezeu, corupțiunea beției nu-și mai află margini, atât în popor, cât și — cu puține excepțiuni — în preoțime. Decadența morala, corupțiunea, nerelegiozitatea, ba am putea afla, cu deosebire între preoții mai tineri, chiar și câte un ateist. Mai amâne-se lung timp ținerea de soboară cu legi strict disciplinare și o să vedem la ce grad de corupțiune o să ajungă chiar însuși clerul. — Blajul ne tot trăneste ordinațiuni peste ordinațiuni, cât bisericesti, cât și școlastice, și încă chiar cu amenințări de pedepse gloabe, ca cum n'ar voi să știe cum că sub guvernul și legile existente ni se află nulificată toată influința, toată solidaritatea ținătoare la emendarea lăței corupțiuni în popor și a nepăsării sale de școală“...

În același an (28 Aprilie) el dă expresie iubirii și îngrijorării sale frățești: „Cu inima frântă de îngrijire mi-am petrecut zilele începând dela 22 Martie (No. Gazetei 19) până iarăși 22 Aprilie (No. Gazetei 27) care cetindu-l, mi s'a mai încălzit inima văzând la capătul articolului „Catastrul“ litera

[Barițiu] — Dumnezeu să ni Vă țină, ca să te (sic!) poți bucura de seceriș mănos în ogorul care, lucrându-l și cultivându-l, de mulți ani, mult asuzi, chiar și cu jertfirea nu numai a sănătății, ci și a vieții.

În vieța D-Voastră este rezervată atarete predestinațiune națională, și cu cât Vă este chemarea mai grea, cu atât și coroana Vă va fi mai sublimă“...

În scrisoarea sa din 6 Nov. 1877 își exprimă din nou dorințele-i arzătoare cu privire la neamul său: „Eu tot sper și rog ziua și noaptea pe Induratul Dumnezeu ca să ne scape de guvernarea nemțească-ungurească, dăruindu-ne cu așa cevaș bunul nostru Dumnezeu ca schimbându-se adecă această sistemă guvernamentală și infernală, doar s'ar realiza visul și presimțul meu nutrit de mai mulți ani“...

Pe scrisoarea din 15 Febr. 1878 se cunoaște mai bine pecetea sa cu ceară roșie. Într-o inimă, care se află în partea de jos, sunt inițialele lui: A. B., iar deasupra ei: o cruce încrucișată cu un potir, iar mai sus o coroană.

Începând cu 6 Iunie același an, el își întitulează fratele: „Prea iubite Bade“. Aici el scrie: „Eu la Cluj nu am fost din 1863. La Turda încă nu mă duc, chiar cu anii; nu! Căci atăta am putut urî pre Ungur, încât nu doresc nici să-l văd cu ochii, prin urmare nu sunt ocazionat (?) a veni în contact de convorbire nici chiar cu de-ai noștri. — Apoi dacă ar fi vorba ca să-mi dau eu a mea separată opiniune cu privire la „Observatorul“ nostru, aceea pe scurt ar fi: sondarea și revelarea blăstămațiilor, mișeliilor și a fărădelegilor Ungurului față de națiunea noastră îndeb ab antiqum până în timpurile prezente, într'acestea a capacita și pe de-ai noștri ușori de minte, și alunecători a crede minciunile Ungurului. Întrebarea însă este ca oare acei articlii îndesați ai D-Voastră reproducu-se și în altă limbă, bunăoară în cea germană, pentru ca să aibă știre de ei și lumea civilizată? Asta mi-ar place mie“!...

În anul 1880 (2 Iulie) el se plânge de grijele și supărările ce le are de vreun an, din cauza căroa „mi s'a tâmpit memoria, taria-mi spirituală nu mă mai ajută spre nicio activitate, dar am urît din suflet și oamenii pentru că-s răi și fără dumnezeire“...

La fel se plânge și în anul următor (13 Mai 1881) în scrisoarea adresată nepotului Ieronim, rugându-l să-i cumpere o pădure, ca să mai scape de necazuri.

Ultima lui scrisoare este datată la 11 Martie 1883.

Cliti cel mai vechiu ziar

„Gazeta Transilvaniei“

trebuț să simtă încercările diplomaților unguri.

Pentru a avea un astfel de succes diplomatic — și însemnează a avea un succes, când un diplomat descopere de cu vreme pregătirile unui tainic atac, — ar trebui ca ministrul plenipotențiar al României la Roma să aibă pe lângă celelalte multe însușiri, necesare unui om care joacă la tabla de șah unde figurile reprezintă popoarele, ar trebui să mai aibă încă două însușiri:

Să fie deplin orientat asupra vieții poporului român din Ungaria și Austria, și

Să se orienteze în politica ce-o face — și pe care-o va face chiar contra indicațiilor d-lui ministru de externe, dacă va ști să o facă fără să se simtă decât de aceia pentru care ori în contra cărora este îndreptată — să se orienteze după principii și sentimente, pe

care i le impune existența acelu puter-nic brău de Români care înconjoară statul României și-i țin parecă strajă ca să se poată desvolta în pace.

Și această politică ar putea-o face și alți miniștri plenipotențiar nu numai cei dela Roma“... fiindcă „nouă nu ne vine a crede, că dacă va succeda atacul îndreptat de guvernele unguerești contra bisericii noastre gr. cat., atac care poate succede numai dacă este sprijinit de Vatican, atunci vna cea mare o poartă... unitatea noastră culturală, a cărei putere nu se simte și în acțiunile diplomației românești cum ar fi firesc să se simtă“.

A doua parte a cărții d-lui Axente Banciu cuprinde o serie de scrisori dela profesorul Al. Bogdan și dr. Pavel Vasici, privind probleme sociale ardelenene, la a căror rezolvare, cei doi străluciți exponenți ai neamului au contribuit cu știința și cu inima lor generoasă.

Ne mai rămâne să arătăm că autorul acestei lucrări e un stilist pentru care limba cea mai armonioasă nu are ascunșuri și vom sublinia elegantele perioade în care se apropie de un Al. Odobescu sau N. Iorga.

Acest profesor care nu ostenește să dea învățăminte de limbă celor de azi, în rânduri ce se feresc de stearpa erudiție prin atâtea pilde în care hazul se aplică științei, — lasă larg frâul inspirației și, cu intuiție sigură, trasează portretele morale, în culori din cele mai vii.

Pentru a exemplifica, vom desprinde un singur exemplu:

„S'a mai stins un far din puținele, foarte puținele, spre care, în desorientarea din păcla groasă în care ne izbim și îmbrâncim unii pe alții, se îndreptau cu încredere privirile și gândurile Ardealului. Firește, nu ale celui care-ți sare 'n ochi: ale Ardealului trepăduș, voiajor, demagog, declamator, cu foarte modeste resurse morale și intelectuale — când sunt — dar cu atât mai în-

PREDICI ÎN PUSTIU

MUSCA ȘI ALBINA

Se lauda odată musca: Eu n'am nevoie să adun nimica. Sunt peste tot invitată la mese întinse, la regi și la împărați. De am gust de carne proaspătă sunt prezentă la orice tăiere, intru prin altare, căci și pe aci gădesc resturi de mâncare, prescuri sau mucuri de lumânări. De ce să mai adun, de ce să mai muncesc? Toată lumea este a mea, fără de muncă, mai curând mă pot hrăni cu obrăznicia decât cu modestia și cu munca, cum faci tu. Numai proștii trag la jug azi, așa cum tragi tu și încă după cum ți-au calculat savanții pentru ca să aduni 1/2 kg. de miere tu vizitezi 240000 de flori. Uite la mine soro, trăiesc ca o regină, n'am grijă de ziua de mâne.

Eu sunt în stare să sbor toată noaptea la ospete, căci eu nu sunt nici-când obosită și nu alerg ca tine zeci de kilometri, deși mă mir cum mai poți să vii acasă. Apoi mai am o superioritate: Nu înțep ca tine proștește, să mă prindă și să mă omoare dușmanii — îi pișc puțin și fug — doar știi și tu proverbul: fuga-i rușinoasă, dar sănătoasă. Deci obrăznicia, masa fără muncă, fuga când e primejdie, fără să recunosc măcar, că am trecut pe acolo unde sunt căutată, iată deviza mea și o duc bine și neamul îmi sporește mereu.

„Ți-o merge ție bine cu principiile tale, răspune albina“, dar rămâi sănătoasă cu ele. Eu așa am apucat din moși-strămoși să-mi câștig existența în sudoarea frunții mele cum stă în cartea sfântă și nu mă mai schimb. Fiecare să-și poarte crucea lui.

Dar să-ți mai spun ceva. Cunoști tu fericirea pe care ți-o dă munca folosită pentru altul? Mierea mea e prețuită la toate mesele și de bogăți și de săraci, dau putere cu ea copilașilor plăpânzi și ce-mi pasă mie că lor li-e frică de mine, am eu conștiința împăcată că fără să știe ei, le sunt așa de folosite? Și apoi n'aș schimba nicicând cu tine căci tu umbli și pe hoituri, iar eu caut poienile de flori curate pline de soare sau pădurile umbroase cu ape cristaline.

Fiecare cu plata lui. Eu dacă vizitez cele 240000 de flori în lunile de vară, mă pot odihni iarna în căldură și liniște având ce mânca, dar tu, vai de capul tău, mori înghețată iarna și te sbârcești parcă ai fi de o sută de ani imediat ce vine frigul de toamnă.

Pe mine m'a brodat Marele Napoleon Bonaparte pe haina lui ca simbol al muncii cinștite și asta valorează mai mult decât intrarea ta pe furis în dormitoarele și bucătăriile împăraților.

Dar ajunge cu vorba, „mă duc să-mi văd de flori“.

„Du-te, du-te, zise musca sbârână-înd ușor, aleargă iarăși până ți-o ieși limba, eu stau pe loc și mă îngrăș“.

Albina filosofă zise în sinea ei: Bieții oameni, cum să nu facă la fel, dacă au atâtea pilde rale.

Dr. M. Suciu-Sibiann

drăznețe pretenții la situații și beneficii, ci ale Ardealului din planul a, doilea, ale Ardealului de pe șantier absent dela banchetele răsunătoare de pahare spumoase și laude mutuale, ale Ardealului tăcut, robotăș, constructiv, care nu ieșe n' evidență decât în ceasurile grele, hotăritoare pentru soarta lui și-a fiilor lui și care după ce-și face datoria se întoarce iarăși la brazda, la ocupația lui oricât de modestă ar fi aceasta și oricât de mare ar fi fost fapta pe care a săvârșit-o, oricât de înaltă misiunea pe care a avut-o“. (Vasile Goldiș).

Armața plugarilor nu trebuie să fie mai prejos decât armața de pe front.

Plugari! voi dați pe ogoare bătălia producției agricole, așa cum ostașii pe front dau bătălia apărării țării.

Din nevoile Transnistriei

de I. Bozdog

Un colț de pământ binecuvântat de Dumnezeu cu toate bunătățile. De aceea a fost răvnit în cursul veacurilor de atâtea valuri de noroade, dar mai ales și pentru că ea formează și astăzi cartea prin care se pătrunde în Europa. Bogățiile ei naturale au atras triburile salbatice ale Asiei și le-au servit ca hrană în popasul drumului de pustiire cuceritoare ce se îndrepta spre apus. Importanța ei strategică a fost cunoscută încă din veacurile 14 și 15 către Voivozii moldoveni, care și au urmat aici cetăți și așezări ca să poată avea cumpăna între hoardele ce năvălau din spre răsărit și cele care înaintându-se pe Marea Neagră voiau să pună stăpânirea pe cheia de intrare spre Europa. Din acest motiv Principatele Române au fost transformate în scuturi de-a-rândul în tampon între valurile slave și mahomedane și au fost cu grele sacrificii — cumpănă între apus și răsărit.

Prin ce transformări suferite a avut populația acestor ținuturi, care în veacurile a trebuit să fie în continuu războiu și zid de frângere a atâtea năvălitori? Fiecare hoardă năvălitoare și-a lăsat o parte din cetele ei în aceste locuri, care, cu timpul au devenit ca număr populația băștinașă, au rămas și înstrăinat-o.

Astăzi când, printr'o norocoasă întâmplare istorică, Moldovenii de peste granițe sunt desrobiți de către frații lor români, probleme noi și importante se pun în legătură cu acești frați de sânge noștri.

Hărnicia lor innăscută le-a creat o bună stare pe care numai hădosul bolșevism le-a desechilibrat-o și risipit-o și care se va refăce curând prin redobândirea dreptului de proprietate individuală pe care ei o așteaptă cu însetare.

Buna administrație și mai pre sus de toate inima înțelegătoare și frățoasă

cu care ne apropiem de ei sunt cele mai sigure garanții ale totalei lor încrederi și dorințe de unire definitivă cu țara mamă.

După biserica ce și-a făcut drumul triumfal de intrare în sufletele lor, nu mai poate întârzia nici duhul adevăratei școli românești, care trebuie să ia înaintea cât mai neîntârziat.

S'a deschis la Tiraspol un Institut de Cercetări științifice, care să studieze nevoile și mijloacele de refacere ale Transnistriei. Credem că e o încercare și o experimentare concepută pe baze științifice ideale, dar anevoioasă ca mijloc practic de a rezolva problemele sufletului moldovenesc. Mai practice sunt cursurile de îndrumare cu membrii corpului didactic din Transnistria ce se țin la Tiraspol. Acestei osteneți îi prevedem un succes mai apropiat și mai real.

Pentru ca apropierea sufletescă între transnistrienii și neamul de pretutindenea să se facă în ritm cât mai grăbit ar fi de dorit să se apeleze la învățătorii și profesorii din Transilvania, care, de bună voie, să plece în drumul celui mai frumos apostolat, al regăsirii și recăstigiării inimilor frățești la aceeași bătaie comună. Inimile crescute și călitate în suferință își vor găsi mai repede vadul de îmbrățișare.

Să fie aduși copii din Transnistria în Moldova, Muntenia și Transilvania și crescuți de mici în atmosfera patriotică și creștinească tradițională românească, iar la timpul său să fie vărsați locurilor de băștină.

Credem că mai pre sus de orice, nevoile sufletesti ale Transnistriei trebuie să fie între primele preocupări. Moldovenii din Transnistria trebuiesc apropiați și câștigați întâi sufletește și numai apoi anexați.

O eroare istorică

de A. A. Mureșianu

Suntem în cursul împlinirii unei jumătăți de mileniu dela eroicele lupte ale lui Iancu Huniade Corvinul pentru apărarea Europei creștine de năpraznica năvălire turcească.

Cu toată gloria revărsată atunci asupra lui Iancu Olahul sau „Românul” — căci așa îl numeau documentele ungurești din anii 1430—40 — și asupra poporului său, a cărui origine „romană” ajunge atunci mai întâi la cunoștința lumii politice și învățate apusene, cu tot numărul însemnat al autorilor străini care au descris și laudat faptele sale, totuși nu avem nici până astăzi o biografie completă și lămurită a lui.

Există mai întâi de toate o completă incertitudine asupra locului de origine al familiei sale, pe care toate izvoarele mai importante contemporane o arată ca fiind venită din Țara Românească (Transalpină), dar pe care eroarea unor istorici maghiari, călăuziți de sentimente „patriotice” și doritori chiar de a-l putea revindica pentru neamul lor, au făcut-o să coboare (cazul istoricului Teleki) din niște mici nobili „maghiari” romanizați din ținutul cetății Hunedoarei dela care și-au luat și numele.

La această stare a lucrurilor a contribuit foarte mult și interpretarea greșită a unei fraze a diplomei din anul 1409, prin care regele Ungariei și viitorul împărat german Sigismund, din casa Luxemburg, dăruia „proprietatea sa regală numită Hunedoara” (posesiunea noastră regalea Hunyadvar vocatam) cu „drept de ereditate perpetuă” viteazului său curtean sau „oștean de curte” (aulae nostrae miles) Voicu, fiul lui Șerb, (Woyk filii Serbe), fraților săi Mogoș (Magas) și Radul (Radol), unchiului său după tată Radul și fiului său Ioan (Johannes).

Regele Sigismund precizează în hrisovul său că trecerea cetății sale regale în proprietatea viteazului Voicu, ca răsplătă a „serviciilor sale credincioase și a meritelor sale strălucite” se face „cu titlu de donație nouă” (novae donationis titulo).

Gheorghe Fejér, descoperitorul diplomei de mai sus și unul dintre marii istorici vechi ai Ungariei, dela începutul veacului trecut, a crezut că este vorba nu de o primă donație, ci de o reînnoire a donației cetății Hunedoara către familia curteanului Voicu, care ar fi stăpânit acea cetate încă pe timpul regelui Ludovic cel Mare din casa Anjou (1342—1382). Interpretarea lui Fejér a fost urmată și de alți istorici și ea a trecut prin Gheorghe Barițiu și în istoriografia românească. Cercetările mai noi au dovedit însă inexactitatea acestei păreri „căci aceeași formulă s'a găsit și în alte documente, în înțelesul nu de donație reînnoită ci de primă donație. Aceasta a dovedit-o cu argumente serioase și istoricul Aristid Oszwald în lucrarea sa „Tineretea lui Ioan Huniade”, publicată în revista istorică maghiară „Történeti Szemle”, din anii 1916/17 și în care ajunge la concluzia că înaintașii lui Iancu Huniade nu numai că n'au stăpânit Hunedoara înainte de anul 1409, dar și că „înainte de anul 1387 nici nu se găseau în Ungaria” și deci nici în Transilvania.

Între dovezile contemporane trebuie relevat faptul că familia lui Iancu Huniade este arătată nu numai de Bonfini și Thuróczi ca fiind originară din „Țara Românească”, ci și de cronică germană a conților Cilley, care spune precis că Iancu Huniade „era de naștere din țara Valahiei” (Hunadt Janus aus dem Landt Walachey burtig), precum și faptul că însuși regele Ungariei Ladislau afirmă în diploma dela 2 Februarie 1453, în care face pe Huniade „comite perpetuu al Bistriței” că acesta „a fost dăruit cu prima proprietate (moșie) ereditară în regatul Ungariei” (prima haereditate in hoc regno donatus) de bunicul său, Sigismund, care a fost rege al Ungariei dela 1387 și până la 1437.

Faptul că Corvineștii s'au încuscrit după 1409 cu unele familii de cneji români din ținutul Hunedoarei și că,

probabil, Voicu și-a luat a doua soție de aici, a contribuit și mai mult la formarea teoriei despre descendența lor transilvană, teorie acreditată până în prezent chiar și de istoriografia românească oficială.

Cel ce a crezut chiar a fi descoperit pe străbunii lui Iancu Huniade de aici a fost cercetătorul Mauriciu Wertner care, găsind într'un proces din anul 1360 al unor cneji români din regiunea Hațegului „pe Balotă, Baiu, Sorb și Nan, nepoții lui Costa” în ceartă cu „Stoian și Bullen, fiii lui Mojana”, a crezut a fi descoperit pe strămoșul lui Huniade „Șerb” și pe strămoșul presupusei soții a lui Voicu, „Elisabeta de Murjina”, zisă Mărgineanu, deci atât pe strămoșii tatălui cât și pe ai mamei lui Iancu, al cărui străbun ar fi fost deci „cnezul valah din Transilvania cu numele Costa”. (Cf. „Hunyadvár megye történeti és régészeti évkönyve” anul 1900).

Lăsând la o parte faptul că „Sorb” din documentul dela 1360 ar putea fi „Sârbu”, pe când „Șerb” din documentul dela 1409 ar putea fi „Șerban” și că identitatea n'a fost bazată, decât pe presupusa așezare mai veche a Corvinilor în acest ținut, sunt mai multe alte considerații, necunoscute istoricilor maghiari, care dovedesc exactitatea informației istoricului Bonfini că Iancu Corvinul nu era originar din Hunedoara, cum afirmase greșit și Chalcocondylos, ci era născut în Țara Românească în satul Corbeni (Corvino vico); în regiunea de astăzi a Argeșului.

Între aceste considerații, expuse de noi în articolul „Corvini”, publicat în revista ploieșteană „Gazeta Cărilor” din 1934, este și faptul că după mărturia humanistului italian Galeotto Marzio, regele Matei Corvinul cunoștea bine limba slavonă „în care Turcii (sic) își scriu diplomele lor” și care nu era decât limba oficială veche a țărilor românești, în care se făcea și corespondența cu Turcii. Aceasta dovedește că Iancu Corvinul a căutat să dea fiilor săi și educația pe care o avuse și el ca fiu de boier din Țara Românească, cumnat cu Basarabii Dănești, al căror membru Mânzila fu soțul soriei sale Marina și bunicul celebrului prelat și umanist Nicolae Olahul (Românul).

Ca fiu al unui nobil și vestit curtean al celui părinte cosmopolit al Europei creștine de atunci care a fost Sigismund, descendent din Habsburgi, Pșemislizi, Piaști, Hohenštaufi, Capeți și Comneni și unchiu al regelui Angliei, Iancu Huniade, dacă ar fi fost băștinaș din Transilvania ar fi trebuit să învețe limba latină care era limba oficială a regatului Ungariei, dar el „venind ca băiat tânăr (epheus) din regiunile transalpine”, precum ne spune Bonfiniu, și dedicându-se carierei ostășești n'a mai avut prilej să învețe latinește, deși a ajuns, încă tânăr fiind, și în solda ducelui de Milano, și a luat parte la campaniile acestuia împotriva Veneției.

Curteanul Voicu, zis și Butu (Bonfiniu) n'a fost, decât unul din numeroșii boieri refugiați din Țările Românești la curtea cosmopolită a regelui Sigismund, primind dela acesta pentru meritele sale ostășești excepționale, cetatea și domeniul regal al Hunedoarei, s'a mutat cu familia lui întreagă din Țara Românească aici.

Când după raportul dela 1463 al nunțului papal dela Buda, baronii și prelații Ungariei reproșau regelui Matei Corvinul „că nu era fiul unui nobil ungar, ci al unui nobil valah” și că era „străin de țară” (peregrinus), ei se gândeau la înțelesul geografic al cuvântului „valah”, adică „din Valahia”.

Dacă Iancu Huniade ar fi fost descendentul cnezului Costea din Țara Hațegului, atunci ar fi avut, ca nobil, un nume luat după moșia lui de băștină, precum s'a și scris el mai târziu „Hunyadi” adică Hunedoreanul și n'ar fi fost cunoscut și numit încă și ca ban al Severinului: Ioan Valahul.

Fără sgomot

de Dr. D. Chirculescu

...1937 ...1938 .. 1939. În anii aceia, în fiecare sfârșit de August, aveau loc în Brașov curse de automobile. Aceste curse, la care participau peste o sută de concurenți, se alergau în plin centrul Brașovului, în jurul parcului Andrei Mureșianu. Se ridicau parapete de scânduri și tribune. Și se făceau mari prețuri.

Cu vreo șapte zile înainte de ziua oficială a întrecerii sportive începea antrenamentul concurenților, pe chiar parcursul stabilit. Se începea aceasta oficial pe la 4^{1/2}—5 dimineața cu un răsunet de parcă s'ar fi năruit cerul și pământul asupra orașului: cu eșapamentul deschis, marile mașini de curse, motocicletele și motoretele, ce concureau, auzeau specificile lor păraiture pe toate bucuriile, dela cele mai joase la cele mai înalte. La mici intervale, câte o înăcopă, apoi explozii dela motoare inaugurau seria următoare de păraiture.

Săreai din somnul dimineții cu inima bătând repede, până te deșteptai la simțitate și la resemnarea de a suporta ceea ce nu poate fi evitat.

Șapte zile de chin de infern. Cursa începea în fine capăt într'a opta zi. Nedormit atâtea zile și nopți, cu sistemul nervos răvășit, ieșeau amețit pe străzile să respiri. Din când în când, mai auzai câte o motoretă sau motocicletă în cele atât de numeroase în mod obișnuit la Brașov. Intoxicația cu sgomotul motoarelor din timpul pregătirii curselor fusese atât de masivă și de masperantă, încât și auzul unei singure motociclete ajungea acum să-ți dea fiori de groază și gânduri homicide...

Li s'au spus probabil edililor toate acestea. Dar edilii erau prea mândri, în înțelegerea lor, de „opera” organizării curselor, așa cum și negrii sunt mândri de opera lor când taie urechile și nasul albilor, din a căror carne se

vor ospăta. Iar protestele cetățenilor, în înțelegerea edililor erau de disprețuit, așa cum și pentru negri sunt de disprețuit gemetele albilor care urmează a fi făcuți ciulama...

Ar fi o greșeală, însă, să se acuze de această jupiteriană nepăsare doar un edil sau altul. Căci ea era, pe atunci, în spiritul oamenilor dela cărmă și 'n spiritul vremii pe care ei o caracterizau.

Fiecare dela cărmă sus sau jos, făcea ce vrea.

„Vulgul” nu avea decât să tacă și să se conforme, socotindu-se fericit de „luminile” celor mari.

Se organizau întreceri peste întreceri. Sportive și altele. De dimineața până seara vedeai uniforme, auzai surle și trâmbițe; se ridicau osanale la radio și se trâncăneau discursuri. Atâtea că toate plăcile de patefon din lume nu le-ar fi putut înregistra.

„Vulgul” trebuia să tacă. Și a tăcut, înghițind cu noduri toate trăsniile debitate pe nerăsuflăte, până într'o bună zi, când cei ce trâncăneau au aflat și ei că de altă treabă nu erau buni. Vorbim de epoca desmembrării României din 1940.

„Vulgul” românesc, intoxicat de atâtea sgomot, vedea confirmându-se atunci, în durere și pe spinarea lui, câtă dreptate avuse în aversiunea sa. Dar și cât de puțină dreptate, tăcându-și-o.

„Vulgul” a ajuns astfel să nu mai poată suporta gălăgia și pe gălăgioși. Întărit cu putere în bătrânescul bun simț, care nu l-a părăsit o clipă, „vulgul” muncște și sacrifică în tăcere. El știe că a avut dreptate să creadă că treaba bună se face numai în tăcere.

Și de aci își face el cel mai sigur criteriu de judecată asupra oamenilor și vremurilor.

Ziua Domnului

Comoara Nepieritoare

„... să iubești pe Domnul Dumnezeuul tău din toată inima ta, ... iar pe aproapele ca însuși pe tine”.

(Sf. Matei, XXII; 37 și 38)

Temelia de granit a vieții creștine de pe pământ și veșnicia fericirii din Cer e cuprinsă în cuvântul slânt al Domnului, rostit de aproape două milenii de pe înălțimea Altarelor Lui.

Este convorbirea Mântuitorului cu legiuitorul, asupra celei mai mari porunci din lege.

Acest cuvânt izbăvitor al lui Hristos este solia mângâietoare și plină de nădejde pentru omenirea întreagă, ce aleargă îngrozită cu brațele întinse după pace și fericire.

Mântuitorul a arătat legiuitorului că iubind pe Dumnezeu din tot sufletul este cea mai mare poruncă, iar asemenea acestuia este iubirea aproapelei.

Cunoști o altă virtute care să aducă mai mult bine, mai mare folos și mulțumire în lume decât virtutea dragostei creștine?

Poate fi alt fundament al vieții adevărate care să câștige inimile și să aducă liniștea decât iubirea de Dumnezeu și de aproapele?

Fără îndoială că nu. Acesta este singurul balsam care înalță viețea și topește neînfricării potrivnici ai bunei învoiri între oameni: ura și invidia.

Așa dar îndeplinirea acestor porunci aduce omului viața adevărată.

Să cugetăm asupra înțeleșului adânc pe care-l au cuvintele sfinte rostite de Hristos, pentru că ele ne arată o stare de lucruri de atunci pe care de altfel o trăim și noi astăzi.

„Dumnezeu este iubirea” ne spune Sft. Ap. Ioan.

Iată ecoul limpede ce l-a lăsat tuturor ca o legătură a inimilor și ca o iconă celor ce-l vor urma.

Cel care trăiește luminat de dragostea dumnezeiască, în acela petrece Dumnezeu. Este singura cale de a cunoaște pe Dumnezeu. E o cale dreaptă și ușoară.

Oricât și-ar ascuți cineva mintea prin știință, ori câte biblioteci ar citi, până nu-și încălzește inima la focul dumnezeesc al iubirii nu ajunge să cunoască cu adevărat pe Dumnezeu.

Numai prin inimă putem vedea și simți în noi pe Dumnezeu. În măsura în care-L iubim, îl putem cunoaște, căci numai în aceeași măsură se descoperă el în sufletul nostru.

Dar dragostea nemăsurată față de omenire a Dumnezeului întrupat? „... să cunoașteți dragostea lui Hristos care întrece orice cunoștință”, spune Sf. Apostol Pavel celor din Efes.

Adâncimea în care Hristos s'a coborât pe pământ L-a făcut „om al durerii”.

Dumnezeu a trimis pe Fiul Său din iubire față de om, pentru ca prin jertfă să răscumpere lumea din păcat. Cu toate că neamul omenesc din cauza păcatului era dușman lui Dumnezeu, totuși El și-a descoperit nemăsurata Sa iubire față de om prin jertfa Fiului Său.

Pentru aceasta Mântuitorul dă omului tot ceea ce poate duce la împreunarea cu El și cere inimă curată pentru a putea vedea cu ea pe Dumnezeu. Iată lucrarea sufletească a dragostei.

Creștine, pătrunde-ți sufletul de această învățătură sfântă pentru purtarea ta în viață și atunci vei învăța „să iubești pe Domnul Dumnezeuul tău din tot sufletul tău, iar pe aproapele tău ca pre tine însuși”.

Taie păcatul ca să scapi sufletul și mintea de robia lui.

În locul gândurilor rele sădește floarea virtuții creștine, a dragostei. Așa făceau sfinții bisericii noastre, în inima căroră ardea iubirea de Dumnezeu și aproapele.

Marile frământări de azi ale popoarelor, ca și viața omului singuratic ne dă aceeași poruncă.

Să înțelegem mai întâi ce însem-

Medicul NOSTRU

Ulcerul gastric

(Rană la stomac)

de Dr. Valeriu Stinghe

Nu rareori întâlnim persoane, și mai ales bărbați, care se plâng de dureri de stomac. La baie, la plajă și medicii la consultații avem ocazia să descoperim pe abdomenul multor persoane o cicatrice lineară, verticală, urma unei intervenții chirurgicale pentru ulcer gastric.

În actualul războiu chiar sunt destui aceia care au fost reformați pentru ulcer la stomac.

Ulcerul gastric este o boală destul de serioasă, care cauzează mari neplăceri omului, atât prin simptomele ei, cât și prin complicațiile la care expune pe om.

Prin ulcer gastric înțelegem o rană care se formează pe suprafața internă (mucoasă) a stomacului. Rana poate fi una singură sau mai multe și de mărimi care variază până la un diametru de doi centimetri și mai mult.

Cauzele cele mai dese ale ulcerului gastric sunt: o igienă alimentară defectuoasă cu mese neregulate și alcoolismul.

Semnele bolii. De câțiva timp bolnavul are diferite turburări gastrice (stomacale), ca: dureri, care sunt provocate de introducerea alimentelor în stomac, semne de dilatația stomacului, hiperclorhidrie (aciditate mare în stomac) etc. Aceste semne persistă de câteva luni, de un an, și apoi boala se manifestă cu cortegiul ei de semne autentice. Simptomul principal este durerea, o durere mare în regiunea stomacului, sub lingurița pieptului, durere uneori așa de intensă că persoana devine palidă, iar pulsul abia perceptibil.

Durerea este deșteptată, provocată de introducerea alimentelor în stomac și durează o oră și mai mult, afară de cazul când bolnavul evacuează alimentele din stomac prin vărsături și-atunci durerile dispar. Durerea ulcerului gastric mai are o caracteristică, ea a fost comparată cu durerea ce și-ar provoca-o dacă ai fi străpuns cu o frigare, care pătrunde prin abdomen în regiunea stomacului și iese prin spate în regiunea dorsală, de unde și numele de *durere în frigare*. Durerea iradiază în spate, și în regiunea șalelor.

Alt simptom important sunt *vărsăturile*, care survin de cele mai multe ori imediat după masă, punând capăt crizei dureroase. Uneori independent de mese, survin în decursul zilei vărsături abundente mucoase. Sunt destule cazurile când bolnavii au o intoleranță gastrică totală pentru alimente. Nu suportă nici lichidele, le varsă, așa că alimentația devine imposibilă.

Al treilea simptom principal este emoragia stomacală, care poate fi minimă și se traduce prin colorarea în negru a vărsăturilor, sau o descoperim prin procedee chimice de laborator în materiile fecale, sau hemoragia este abundentă, producându-se vărsături de sânge (hematemeză), care uneori pot fi mortale.

Alte semne ale ulcerului gastric mai sunt: pofta de mâncare capricioasă, constipația, regurgitații (răgăieli) acre care te ustură pe piept. Examinarea sucului gastric la laborator arată un exces de acid clorhidric. Bolnavul din cauza durerilor, a emoragi-

lor, a turburărilor în alimentație slabă, se anemiează, căpătând un facies special de gastric.

Ulcerul gastric se poate pune în evidență și prin examenul cu razele X. (Röntgen). **Complicațiile** cele mai frecvente ale ulcerului gastric sunt: emoragiile gastrice fulgerătoare, mortale, anemia gravă, slăbirea progresivă, strâmtorarea orificiilor stomacului (orificiul dintre stomac și esofag și cel dintre stomac și intestin) care îngreuează alimentarea, cicatrizarea defectuoasă a ulcerului la nivelul pilorului, închizând acest canal și nepermițând trecerea alimentelor din stomac în intestin și în sfârșit o altă complicație gravă este perforația stomacului cu peritonita închistată sau generalizată, de cele mai multeori mortală.

Evoluția ulcerului gastric este întreruptă de perioade de remisiune, de ameliorare, de vindecare aparentă. Aceste perioade sunt urmate însă de altele de agravare prin apariția durerilor, vărsăturilor și emoragiilor. Totuși ulcerul gastric se poate vindeca definitiv, lăsând în urma lui o cicatrice.

Alteori ulcerul gastric poate de genera în cancer gastric.

Durata ulcerului gastric poate fi de ani și se termină prin vindecare sau moarte, prin una din complicațiile enumerate în aceste rânduri, sau prin inanție sau tuberculoză.

Tratamentul. Se vor da medicamente care să diminueze secreția și aciditatea gastrică: belladonă, bicarbonat de sodiu, injecții cu gerulcin, larostidin, histidin. Se va face un pansament gastric prin administrarea de bismut care să se așeze pe ulcerul gastric.

Ca regim la începutul bolii nu se va da decât ceai și lapte — 10—15 zile — apoi încetul cu încetul se vor da supe slabe, paste făinoase, pireuri, pește, carne de pasăre, brânză proaspătă. Băuturile alcoolice, cânrurile, acriturile condimentale vor fi interzise.

Abia după ce avem certitudinea că ulcerul s'a vindecat, vom trece la un regim normal.

Dacă tratamentul de mai sus nu dă rezultate, vom recurge la chirurgia operație.

AGRICOLE

Uscarea legumelor pentru iarnă

Toate legumele trebuie să fie spălate înainte de a fi tocate pentru ca să se usuce. Zarzavaturile se curăță de coajă, de frunze, de partea stricată și apoi se spală în apă rece de pământ până se limpezesc.

Tocatul legumelor spălate se face astfel:

Rădăcinoasele ca morcovii, țelina, păstârnacul, sfecla, vinetele, conopida etc., se taie în bucăți lungi (țâței) sau rondele.

Frunzele se vor usca întregi fără a fi tocate și fără codițele lor groase.

Fasolea verde (țucără și grasă) va fi curățată de vărfuri, codițe și ațe și se va usca pe cât posibil întreagă. Să nu se culeagă deci fasole îmbătrânită, ci numai crudă și fragedă.

Mazărea verde, bobul verde și bamele se vor usca întregi după ce li se

nează în învățătura Domnului: „a iubi”, ca să mergem pe calea cea dreaptă către Dumnezeu.

Atunci vom cunoaște atât mărirea pe care Hristos a avut-o la Dumnezeu Tatăl, cât și smerenia în care s'a îmbrăcat El venind pe pământ, ca prin moartea de pe Cruce să curețe păcatele.

E singura cale de a vedea pe Atot Ziditorul și a pricepe iubirea Lui pentru noi, iubire ce întrece orice cunoștință.

Iată comoara cea nepieritoare.

Preot Nic. Bârsan

vor îndepărta codițele, vărfurile și ațele.

Cartofii se spală, se curăță de coajă și se taie sub formă de rondele.

Conopida se taie în bucăți mici cu cuțitul.

La dovlecei se scot semințele și se taie în rondele de 5 mm. grosime.

Pentru uscat să se întrebuițeze numai dovlecei cruzi.

La ardeii grași și lungi se scot codițele și semințele din ei și apoi se toacă cu cuțitul. Gogoșarii nu se usucă, ci se întrebuițează pentru a fi puși în oțet.

Ardeii mici — luți — nu se usucă în cuptor, ci înștrați pe ață la soare.

Dacă ardeii grași și lungi sunt arjunși la maturitate se vor strânge semințele lor.

Pătălele roșii nu se usucă ci din ele se face bulion.

Ciupercile se usucă întregi de cele mai multe ori înștrate pe ață.

Căpățâna de varză se curăță de foile verzi, se taie în patru bucăți și i se scoate coceanul.

Ceapa pentru uscat se toacă așa cum se pregătește în bucătărie.

Opăritul legumelor.

Legumele tocate și limpezite se opăresc în cazane sau oale mari de bucătărie cu apă clocotindă timp de 3—8 minute.

În acest scop zarzavatul se pune în niște coșulețe de nuiele și — se introduce în cazanul pentru opărit.

În apa de opărit se pune și 2 kg. sodă de rufe la 100 litri apă, iar dacă nu se găsește sodă de rufe se pune 3 kg. sare de bucătărie. În timpul cât legumele stau în cazanul cu apă clocotindă se mestecă. Legumele se țin în cazan până când rondelele se înmoaie.

Apa de opărit se primenește după 8—10 coșuri când își schimbă culoarea.

După opărit zarzavaturile se răcesc, prin scufundare în hârdaie cu apă rece.

De recomandat este ca în această apă să se pună și 1 kg. sare de bucătărie la 100 litri apă. Astfel pregătite legumele se pun pe niște site sau funduri de scânduri și se usucă după posibilitățile din gospodărie.

Uscatul zarzavaturilor se poate face în gospodăriile sătenilor și orașenilor astfel: uscatul în cuptorul de pâine al sobei de bucătărie; uscatul la soare; uscatul în răsadnițe sub geamuri, la soare, în podurile caselor învelite cu tablă și țiglă.

Uscarea legumelor la soare în aer liber.

La soare se pot usca mai cu seamă anumite legume fofoase „zile verdețuri” ca: frunze de pătrunjel, țarhon, țelină, mărar, leuștean, deasemenea ciupercile, ardei, teci de fasole și mazăre, varză etc.

Legumele rădăcinoase pot și ele să se usuce la soare, dar din cauză că prin Septembrie soarele nu este prea arzător este mai bine să se usuce în cuptoarele de pâine, în sobe, și în cuptoarele mici speciale pentru acest lucru.

Pe de altă parte, uscatul legumelor la soare se poate face numai în verile călduroase.

Pentru uscatul la soare, legumele fofoase se întind în straturi subțiri (după ce au fost bine spălate cu apă rece) pe acoperișurile de șindrila, pe mese sau pe țărni făcute din scânduri. Noaptea și pe timp de ploaie legumele se adună și se așează în tinse la adăpost. Dacă nu este pericol de ploaie este de ajuns să fie numai acoperite.

Ecouri din Șercaia

O cerere dreaptă a plugarilor.

de Valeriu Crișan

In atenția d-lui Subsecretar de Stat al Aprovizionării armatei și populației civile.

Pentru a se putea aproviziona cu cereale și hrană zilnică populația din regiunile unde recolta a fost slabă, s'au luat măsuri, ca să fie blocată o parte din aceste cereale din regiunile, unde recolta a fost bună, sau cel puțin mulțumitoare. Trăim vremuri grele; suntem în plin război, și fiecare cetățean va trebui să aprecieze aceste stări excepționale, și prin jertfa, ce va aduce-o fiecare, vom contribui, pentru viitor cu toții, la consolidarea țării noastre.

In dispozițiunile ce s'au dat în privința aceasta sunt și unele lacune și sunt nedreptăți plugarii noștri, și li se ruinează propriile lor gospodării. Aduc aici câteva cazuri. In aceste instrucțiuni nu se prevede nimic, ca hrană, pentru păsările de casă: găini, rațe, găște, curci. Ori hrana zilnică, pe care o are țaranul nostru mai repede îndemână, o formează aceste păsări și ouăle lor.

Pentru porci, se prevede, ca hrană, numai orz. Ori, cel care aplică pe teren aceste instrucțiuni și se ține de ceea ce scrie „la carte“, înscrie pentru blocare surplusul, ce-l are acel gospodar, nelăsând cantitatea necesară de ovăz, în locul orzului, pe care el nu-l are. In finutul Făgărașului se cultivă mai mult ovăz, și acesta formează hrana zilnică a acestor animale de casă, iar nu orzul.

Sunt oameni săraci, care nu au în gospodăria lor, decât porci și pasări de casă. Au semănat ovăz, pentru hrana acestora, plătind în plus, pe lângă sămânță și aratul și recoltatul acestui ovăz. Vine cu acest ovăz la treerat și oamenii, încredințați cu acest control, îi scriu în registre, pentru blocare în-

treaga cantitate de ovăz, ce o posedă, cantite, care avea să-i servească de hrană pentru porci și găini fiindcă pentru porci e prevăzut numai orz. In schimb, pentru cei care au cai, s'a prevăzut 700 kg. de ovăz pe an, pentru un cal, ceea ce e o cotă prea mare și sunt mulți gospodari, care nu au cu ocazia treeratului nici cantitatea prevăzută pentru 2, sau 3 cai, ce-i posedă ei, fără de a mai vorbi de cantitatea de ovăz, ce le este necesară pentru în-sămânțările de primăvară.

Cu ocazia întocmirii tablourilor de sămânța necesară fiecărui gospodar pentru în-sămânțările de toamnă și de primăvară, mulți n'au știut despre ce e vorba și cu ce scop se fac aceste tablouri, și n'au scris nimic, sau au scris puțin, și unele date au fost completate de organele primăriei, așa după cum au apreciat ele. Sunt atâția gospodari, care n'au indicat nimic din cantitățile de cereale, necesare pentru în-sămânțările de primăvară și au declarat numai grâul necesar pentru toamna aceasta, fiindcă nu li s'a spus despre acest lucru, și deci aceștia se văd în situația precară, de a nu avea ce semăna în primăvară.

Rugăm deci, toate autoritățile superioare, care sunt în drept de a da îndrumări în aceste chestiuni, să binevoiască a da instrucțiuni explicative în sensul, că acolo unde gospodarul nu are orzul prevăzut pentru hrana animalelor, să i se aplice cota de ovăz, în locul orzului, și să se prevadă o cotă de ovăz, sau orz și pentru hrana tuturor păsărilor de casă: găini, rațe, găște etc. Este o cerere justă a plugarilor noștri producători de cereale, o cerere, căreia să i se dea o interpretare cât mai amplă și mai satisfăcătoare.

PLANUL LOTERIEI 28^A PE CLASE

1 Octombrie 1942 — 31 Ianuarie 1943

80.000 Lozuri • 34.000 Câștiguri • 5 Premii fixe

Intregi sau divizibile: 4 a Lei 1.000.000 (Clasele 1-4) și 1 a Lei 5.000.000 (Clasa 5) precum și 50 Premii de Consolare a Lei 200.000 prin tragere suplimentară

CLASA ÎNTĂIA		CLASA DOUA		CLASA CINCI	
Tragera: 1 și 2 Octombrie 1942		Tragera: 29 și 30 Octombrie 1942		Tragera la: 5, 7-8, 12-13-14, 17-18-19, 21-22-23, 26-27-28 și 31 Ianuarie 1943	
In cel mai fericit caz se câștigă Lei 2.000.000		In cel mai fericit caz se câștigă Lei 2.000.000		IN CEL MAI FERICIT CAZ SE CAȘTIGĂ LEI 10.000.000	
Un PREMIU întreg sau divizibil de Lei 1.000.000 Câștiguri Lei		Un PREMIU întreg sau divizibil de Lei 1.000.000 Câștiguri Lei		Un PREMIU întreg sau divizibil de Lei 5.000.000 Câștiguri Lei	
1	500.000	1	600.000	1	5.000.000
1	250.000	1	300.000	1	2.000.000
2	100.000 200.000	2	100.000 200.000	2	1.000.000 2.000.000
3	80.000 240.000	3	80.000 240.000	4	500.000 2.000.000
4	60.000 240.000	4	60.000 240.000	12	200.000 2.400.000
8	40.000 320.000	8	40.000 320.000	30	100.000 3.000.000
12	30.000 360.000	12	30.000 360.000	50	60.000 3.000.000
18	20.000 360.000	18	20.000 360.000	60	50.000 3.000.000
50	10.000 500.000	50	10.000 500.000	80	40.000 3.200.000
100	5.000 500.000	100	6.000 600.000	160	25.000 4.000.000
200	4.000 800.000	200	5.000 1.000.000	250	20.000 5.000.000
2600	2.400 6.240.000	2600	3.600 9.360.000	350	15.000 5.250.000
3000	Cașt. Lei 12.510.000	3000	Cașt. Lei 16.080.000	1000	10.000 10.000.000
				20000	6.000 120.000.000
				22000	Caștiguri Lei 174.850.000
CLASA TREIA		CLASA PATRA		50 PREMII DE CONSOLARE	
Tragera: 19 și 20 Noiembrie 1942		Tragera: 12 și 13 Decembrie 1942		de Lei 200.000 = Lei 10.000.000	
In cel mai fericit caz se câștigă Lei 2.000.000		In cel mai fericit caz se câștigă Lei 2.000.000			
Un PREMIU întreg sau divizibil de Lei 1.000.000 Câștiguri Lei		Un PREMIU întreg sau divizibil de Lei 1.000.000 Câștiguri Lei			
1	700.000	1	800.000		
1	350.000	1	400.000		
2	100.000 200.000	2	100.000 200.000		
3	80.000 240.000	3	80.000 240.000		
4	60.000 240.000	4	60.000 240.000		
8	40.000 320.000	8	40.000 320.000		
12	30.000 360.000	12	30.000 360.000		
18	20.000 360.000	18	20.000 360.000		
50	10.000 500.000	50	10.000 500.000		
100	7.000 700.000	100	8.000 800.000		
200	6.000 1.200.000	200	7.000 1.400.000		
2600	4.800 12.480.000	2600	6.000 15.600.000		
3000	Cașt. Lei 19.650.000	3000	Cașt. Lei 23.220.000		
TOTALUL CAȘTIGURILOR LEI 256.310.000					
Statul garantează prin lege secretul jocului și plata câștigurilor		Cumpărati lozul la colectura preferată chiar azi		Câștigurile se plătesc jucătorilor fără nici un fel de rețineră	

Primăria Municipiului Brașov
Serviciul Ad-tiv

Nr. 23818—1942

PUBLIKAȚIUNE

Se face cunoscut că, termenul pentru depunerea declarațiilor de naționalitate, în conformitate cu legea Nr. 534 apărută în Monitorul Oficial Nr. 169/942, de către cetățenii din Transilvania de Nord și Dobrogea de Sud, care nu pot face dovada naționalității române, s'a prelungit prin decizia Ministerului Justiției Nr. 115/935 din 14 VIII 1942 Mon. Of. 193/942 cu încă 30 zile, adică până la 23 Septembrie 1942 inclusiv.

Brașov, la 31 August 1942.

p. Primar, Dr. S. Pop p. Secretar general, Dr. St. Popovici

Primăria comunei Prejmer Jud. Brașov

Nr. 2771/1942.

Publicațiune

Primăria comunei Prejmer județul Brașov ține licitație publică cu oferte închise și sigilate, pentru darea în întreprindere a construirii morii comunale.

Licitatia se va ține în localul primăriei comunale, în ziua de 17 Sept. 1942 ora 10 cu respectarea dispozițiilor Art. 88—110 din Legea Contabilității Publice.

Valoarea lucrării după deviz este de 5.000 000 lei.

Garanția provizorie este 5% care se va depune în numerar sau efecte de stat în plic separat.

Devizul, caietul de sarcini și condițiunile de licitație se pot vedea în zilele și orele de serviciu în biroul primăriei.

In cazul când prima licitație ar rămâne fără rezultat, a doua licitație se va ține în același loc în ziua de 28 Septembrie 1942 ora 10.
Prejmer la 30 August 1942.

Primar, Ioan Batschi Notar, Aurel Dogariu

Cinema „Astra“

Dela 3 Sept. va rula filmul

Eroii Spaniei

Luptele și distrugerea comunismului

Filmul nu este o factură de studio, ci o realitate înghesbată cu mari sacrificii. Astfel fiind, acest adevăr filmat, constituie o admirabilă învedereare a dezastrului ideilor comuniste și o efectivă propagandă pentru toate clasele sociale.

Citiți cel mai vechiu ziar
Gazeta Transilvaniei

RIESLING

MOTT

1936

„BANCA CENTRALĂ“ PENTRU INDUSTRIE ȘI COMERȚ S. A. CLUJ-TURDA

Sucursala Brașov Cefate Piața Libertății Nr. 3

ACORDĂ

Imprumuturi cambiale, ipotecare, cont curent, pe lombard și pe gaj de mărfuri

PRIMEȘTE

Depuneri spre fructificare la vedere și la termen. REMITE bani și face incasso prin succursalele surori din București, str. Ion Ghica Nr. 2 și din Alba Iulia, Hațeg, Sibiu și Turda

Vinde și cumpără efecte de stat. - Face tot felul de operațiuni bancare.

NICOLAE IRIMIE

Maestru Instalator

Autorizat de Ministerul Economiei Naționale
Direcția II Reg. Minieră cu No. 00.4901 1942.

Execută:

Instalații interne cu Gaz Metan

BRAȘOV Piața Prundului

TELEFON 3634

Informațiuni

Lt. Ion Colan, decorat cu Coroana României și Crucea de Fier cl. II-a.

Aflăm și împărtășim cu aceeași bucurie cititorilor noștri vestea că iubitul nostru camarad de redacție, ION COLAN, a fost distins pentru faptele lui ostășești cu Coroana României în grad de cavalier cu spade și panglica de Virtute militară și Crucea de Fier cl. II.

Li transmitem sincerile noastre urări de bine. Cu fapta ca și cu scrisul!

Cinstea câștigată o simțim revărsându-se și asupra Gazetei.

Camarazii noștri nu sunt oamenii vorbelor ci ai faptelor.

*

Abonamente de sprijin

Colonel St. Dimitropol,
București, Lei 500
D. I. Cocorescu, Sindicul
Bursei de mărfuri,
București, Lei 500

*

Cursuri pentru Comandanții premilitari și extrașcolari

La 1 Sept. s'au deschis cursurile pentru formarea Comandanților premilitari și extrașcolari sub conducerea d-lui lt.-col. Cezar Petrescu.

Cursurile vor iniția pe participanți în educația fizică, sufletească, practică și artistică.

În aceeași zi la orele 16 d-l Colonel Săndulescu a vorbit despre organizarea subcentrului, grupele și echipei. La orele 17.30 d-l prof. Giurgiu, consilier la Inspectoratul municipal extrașcolar, a vorbit despre „Intocmirea unui plan de lucru”.

Cursurile vor dura până la 10 Sept. 1942.

*

O școală practică

Pe lângă întreprinderile „Astra” ia ființă începând cu noul an școlar un liceu industrial practic.

La examenul de admitere din 2 Aug. s'au prezentat 2500 candidați la 120 locuri. S'a putut face deci o selecționare ideală pentru primele patru clase, iar pentru cl. V-a la 40 locuri au fost 210 candidați.

Avantajul noii școli este perfectă ei utilitate cu scule și mașinării pentru fiecare elev, care va îngriji personal și va răspunde de acest material.

Din felul îngrijirii materialului se vor putea cunoaște adevăratele aptitudini cum și defectele muncitorului de specialitate.

Liceul va fi completat la 8 clase în curs de 3 ani.

*

Examenele învățătoarelor de la Cursurile Ministerului Sănătății

La 1 Sept. au început examenele învățătoarelor care au urmat cursurile de îndrumare practică timp de 6 săptămâni în localul Camerii de Industrie și Comerț.

Președintele Comisiei de examinare este d-l Dr. Pompiliu Nistor, inspector general sanitar din Ministerul Sănătății.

Cronica Războiului

In Transnistria: Școala dela Tiraspol

Am notat într-una din cronicile trecute, primele impresii culese cu prilejul unei scurte vizite în ținuturile desrobite ale Transnistriei. Aceste impresii mi-au fost adâncite și de cele constatate în legătură cu munca pe care o desfășoară administrația românească a provinciei, atât în domeniul social, cât și în domeniul cultural. În această ultimă direcție mai ales, constatările sunt cât se poate de îmbucurătoare și elocvente în același timp, deoarece în Transnistria se poate aplica pe planul cel mai larg vechiul proverb moldovenesc care spune: „unde a ars odată focul, treacă vreme cât de multă, tot se mai cunoaște locul”.

Sute de ani au stat transnistrienii sub impilarea slavismului rusesc și nici măcar revoluția dela 1917, care se lauda atât de mult cu dreptul de autodeterminare al popoarelor nu le-a adus eliberarea națională, (fie sub o formă cât de ușoară. Limba românească întrebuințată în oarecari domenii ale vieții publice, era mai degrabă o păsărească ce-i împingea pe moldovenii de aici, încet și sigur spre completa rusificare. Iar despre istoria neamului, despre geografia națiunii române, sau despre evoluția literaturii noastre, cei de pe acolo nu știau nimic, nici măcar din auzite. Tineri care se numeau studenți, habar nu aveau cu cine se mărginește România la Nord sau la Vest, necum să cunoască istoria țării mame, sau un vers din Eminescu, ori Alecsandri.

Totuși, acolo „unde a ars odată focul, se cunoaște oricând locul”, satele și orașele provinciei dintre Nistru și Bug au conservat o limbă românească uluitoare de curată și acest fapt a încurajat din primul moment administrația liberatoare să pășească la realizări temeinice, pentru a redeștepta interesul transnistrienilor către viața comună a colectivității românești. Din primele luni a luat ființă „Institutul Științific al Transnistriei”, cu scopul nu numai de a redeștepta sentimentul de solidaritate al Românilor de aici, cu cei din toate ținuturile românești, dar și cu scopul de a răspândi printre cei de altă naționalitate valorile culturii noastre naționale, pentru ca astfel să ne poată înțelege mai bine.

În felul acesta a luat ființă la Tiraspol, în localul liceului „Duca Vodă”, cursul pentru profesori și învățători, ținut sub conducerea d-lui prof. univ. Bârsănescu și sub auspiciile „Institutului Științific” de care vorbeam mai sus. În momentul când vizitam orașul, se afla aici cea de a doua serie de profesori și învățători, (450 la nu-

măr) chemați la cursuri. Între ei, mulți vârstnici, adică dintre cei care au avut cândva ocazia să se adape la izvoare de cultură mai vaste și care pot deci asimila mai ușor noțiunile predate în această școală și care deocamdată se rezumă la generalități asupra istoriei neamului și literaturii românești. Toți cei prezenți însă, arată deplină bunăvoință față de scopul cursurilor, care este formarea elementelor menite a răspândi în întreaga provincie conștiința latină a populației și a descoperi acestei populații nobleța propriei sale ființe.

După cum am fost informat, din discuțiile cu câțiva cursiști, metoda este cât se poate de bună și ea se bucură de o reală popularitate. Locuitorii Români ai Transnistriei îmbrățișează cu multă dragoste această acțiune de auto-educare și opera începută este foarte mult înlesnită de faptul că ei și-au păstrat nealterată limba strămoșilor.

Merită să redau cu acest prilej, câteva fragmente dintr-o convorbire cu un învățător transnistrian, un tânăr vioiu și foarte pasionat de cele ce învață să cunoască astăzi.

„Ceea ce se petrece azi la noi — imi spune el — se aseamănă foarte bine cu epoca lui Petru Maior în Ardeal. Sunt date deoparte vălurile ignoranței, pentru a ni se arăta aievea ceea ce noi ne închipuim numai. E minunat, ca după ce ai trăit o viață întreagă lipsit de conștiința valorii neamului tău, să te simți deodată mlădiță a unui trunchiu puternic și viguros, cum e puternicul neam românesc; să simți că nu ești o simplă unitate cenușie într-un imperiu imens, care te tratează după plac, ci faci parte dintr-o familie glorioasă, care la primul prilej îți întinde brațele, binevoitoare.

„N'am avut vreme să cuprind în amănunt toate etapele istoriei noastre, dar mă voi grăbi să fac acest lucru și sper să am foarte multe de istorisit și de lămurit oamenilor din satul meu. De un singur lucru însă, imi dau pe deplin seamă, câtă înțelepciune a acumulat poporul nostru în veacurile aspre, de urgie. Căci este o întreagă filosofie în vorbele proverbului: „apa trece, pietrele rămân”. Oricând și oricâte veacuri amare ar trece peste Română, el nu pier. Oriunde ar fi și oriunde l'ar asupri, el nu se pierde. De aceea, în aceste vremuri de reîntregire a neamului românesc, noi suntem primii care credem în unirea tuturor Românilor; și mult am dori să fim din desrobii? desrobitori...”

Situația pe fronturi

Luptele dela Stalingrad

Întreaga atențiune este îndreptată astăzi, la sfârșitul celui de al treilea an

de războiu, asupra Stalingradului, așa cum înainte cu un an ea era îndreptată asupra Leningradului, care se afla

de Mardare Mateescu

complet încercuit. Luptele au devenit aici din ce în ce mai înverșunate și un nou succes al generalului von Bock a fost înregistrat acum două zile, el reușind să facă o nouă spărtură în liniile fortificate din jurul orașului.

Cea mai mare parte a uzinelor din Stalingrad au fost distruse sau avariate de către avioanele germane, care acum își concentrează efectul distrugător asupra pozițiilor și fortificațiilor betonate care apără orașul, în vreme ce Rușii se fixează cu o energie sălbatică pe aceste poziții. Lupta a ajuns la punctul culminant. Succesul cel mai marcant a fost obținut de trupele germane în partea de Sud-Vest a orașului. Elementele înaintate germane, au ajuns în acest sector la 25 km. de oraș și se arată că ele ar ataca chiar centura de apărare interioară. Artileria de toate calibrele bombardează din plin pozițiile rusești.

Se arată că vreme de câteva zile efortul german va reduce din intensitate, pentru regrouparea armatelor angajate în luptă și organizarea asaltului special împotriva sistemului defensiv sovietic din fața Stalingradului.

Operațiile din Caucaz

Atacurile germane continuă. Orice comunicație pe uscat a fost tăiată între Anapa și Novorosisk. Trupele de munte germane, au trecut strămtorile.

În peninsula Taman, forțele române au luat cu asalt portul Anapa, care a fost apoi cucerit în întregime de forțele germane. În ultimele două săptămâni, Germanii au păstrat tăcere asupra operațiilor desfășurate în acest sector. Se așteaptă însă publicarea unui comunicat amănunțit.

Operațiile în sectorul central al frontului din răsărit

Comunicatele germane semnaleză noi atacuri masive ale Rușilor la Sud-Vest de Kaluga și în împrejurimile Rjevului. În sectorul acesta care se află la aproximativ 200 km. Vest de Moscova, sovieticii au concentrat în ultimul timp mase enorme de oameni și material. Comandamentul sovietic puse mari speranțe în această manevră de diversivune. Bolșevicii nu au ezitat să trimită zeci de mii de soldați la o moarte aproape sigură. Astăzi, când aprovizionarea prin anglo-saxoni este tot mai precară, ei au pus în linie mii de tancuri, rodul industriei lor de războiu, ale căror epave subliniază gretele lupte din ultimele zile.

Efortul sovietic este gigantic și totuși rezultatul, după informațiunile germane, sunt negliabile. Orașul Rjev nu poate fi luat și armata germană și-a păstrat pozițiile aproape intacte. Se pare deasemenea că în ultimele 24 de ore intensitatea atacului sovietic a scăzut.

Frontul din Egipt

Cele două armate combatante de aici, sunt așezate de-a-lungul unei fâșii de pământ comparativ strâmtă, o deschizătură de aproximativ 34—50 km. având de o parte Marea, iar de altă parte, depresiunea Quatara. Cele două armate sunt bine protejate de câmpuri de mine, rețele ghimpate și tranșee. Cercurile competente din Berlin, nu dau nicio lămurire în legătură cu aserțiunile din izvor britanic, după care mareșalul Rommel ar fi deschis o nouă ofensivă la El Alamein. Ultimele comunicate germane, arătau efectul bombardamentelor asupra liniilor britanice, coloanelor de aprovizionare ale acestora și ravagiile bombardamentelor asupra portului Alexandria.

Redactor responsabil
ION BOZDOG

De vânzare tarabă și rafturi pentru băcănie.
Str. Crișan Nr. 34.